Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola
Eötvösova ul. 39,
945 01 Komárno - Komárom

Vnútorná smernica č. 23				
Prevencia a riešenie šikanovania žiakov				
Organizácia			**Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským**	
Identifikačné číslo organizácie (IČO)			**37861204**	
Obec a PSČ			**Komárno, 945 01**	
Ulica a číslo			**Eötvösova ul. 39**	
Štát			**Slovenská republika**	
Právna forma			**rozpočtová organizácia**	
Štatutárny orgán			**PaedDr.Klaudia Kováč**	
tel.: 00421-35-7730581		internet: www.eotvos.sk		e-mail: sekretariat@eotvos.sk
Prerokované v pedagogickej rade dňa:			**31.1.2023**	
Schválil	*dňa*	*funkcia*	*meno*	*Podpis*
	31.1.2023	*riaditeľ školy*	**PaedDr.Klaudia Kováč**	
Cieľová skupina			**všetci zamestnanci, žiaci a zákonní zástupcovia žiakov školy**	
Účinnosť odo dňa			**01.02.2023**	
Za dodržiavanie zodpovedá			**riaditeľka školy**	

Obsah

Článok 1. Základné ustanovenia 2
Článok 2. Charakteristika šikanovania 2
Článok 3. Podstatné znaky šikanovania 2
Článok 4. Podoby šikanovania a jej prejavy v školskom prostredí 2
Článok 5. Zodpovednosť školy 3
Článok 6. Účastníci prevencie šikanovania 3
Článok 7. Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť 4
Článok 8. Postup v prípade zistenia šikanovania 5
Článok 9. Metody riešenia šikanovania 6
Článok 10. Opatrenia na riešenie situácie 7
Článok 11. Spolupráca školy s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami 7
Článok 12. Všeobecné a záverečné ustanovenia 8

Článok 1 Základné ustanovenia

Tento vnútorný predpis je vydaný v súlade s Metodickým usmernením MŠ SR č. 7/2006 – R z 28. marca 2006.

Článok 2 Charakteristika šikanovania

1. Šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie žiaka alebo žiakov, ktorého zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o cielené a opakované použitie násilia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Šikanovanie sa prejavuje v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví.

2. V rámci účinnej prevencie šikanovania je dôležité :

a/zabezpečiť spoluprácu rodičov, žiakov a zamestnancov školy,
b/dôsledne vykonávať dozor zo strany pedagogických zamestnancov počas prestávok a v kritických zónach školy,
c/informovanosť všetkých zainteresovaných (pedagogických zamestnancov, rodičov a žiakov) o postupe pri odhalení agresívneho správania sa žiakov,
d/spolupracovať s odborníkmi CPPPP,
e/zabezpečiť vzdelávanie pedagogických zamestnancov v oblasti prevencie šikanovania a agresívneho správania.

Článok 3 Podstatné znaky šikanovania

a) úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému
b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov
c) opakované útoky
d) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou
e) urážlivé nadávky, posmech
f) odcudzenie vecí atď

Článok 4 Podoby šikanovania a jej prejavy v školskom prostredí

1. Priama podoba:

fyzické útoky,
urážlivé prezývky,
nadávky,
posmech,
tvrdé príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôle obete,
odcudzenie veci atď.

2. Nepriama podoba:

prehliadanie a ignorovanie obete

3. Prejavy šikanovania :

zhoršenie vzťahov v triednom kolektíve,
vtieravé správanie agresora,
utiahnuté správanie obete,
obeť čaká na odchod spolužiakov zo školy,
obeť sa zdržiava počas prestávok v blízkosti učiteľa,
zhoršenie správania obete,
zvýšená chorobnosť obete,
obeť máva „náhodné " zranenia,
obeť máva často poškodené veci v osobnom vlastníctve a školské pomôcky.

Článok 5 Zodpovednosť školy

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania a školských akcií v súlade so školským zákonom, Dohovorom o právach dieťaťa a Školského poriadku.

2. Za povinnosť uvedenú v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy:

a) ktorí realizujú vyučovací proces
b) ktorí vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách
c) ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (školské výlety, kurzy, exkurzie, kultúrne podujatia, športové podujatia a ďalšie školské akcie)
d) ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas činnosti záujmových útvarov

3. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv.prechodného dohľadu spôsobí žiak, pokiaľ ten, kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal (§ 422 Občianskeho zákonníka).

4. Šikanovanie (už jeho náznaky) nesmie byť zamestnancami školy v žiadnej miere akceptované. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi bez meškania riešiť a každej jeho obeti poskytnúť okamžitú pomoc. Je povinný ihneď túto skutočnosť oznámiť riaditeľovi školy (triednemu učiteľovi agresora a obete, výchovnej poradkyni).

Článok 6 Účastníci prevencie šikanovania

1. Vedenie školy dohliada na realizáciu celoškolskej stratégie proti šikanovaniu.

2. Výchovný poradca koordinuje preventívne pôsobenie, eviduje potencionálnych agresorov a obete, spolupracuje s triednymi učiteľmi , koordinátorom PDZ a CPPPP a ak nie je v škole špeciálny pedagóg, pomáha zmierňovať možné príčiny agresie, sprostredkúva kontakty s poradenskými inštitúciami.

3. Prevenciu šikanovania v základnej škole zabezpečuje v úzkej spolupráci s pedagogickými zamestnancami koordinátor prevencie šikanovania.

4. Triedny učiteľ buduje triedny kolektív na báze vzájomnej dôvery medzi ním, žiakmi a rodičmi.

5. Ostatní pedagogickí zamestnanci (i vedúci záujmových útvarov) sa aktívne podieľajú na nesúhlasnom postoji voči prejavom šikanovania.

6. Žiaci sledujú správanie v rámci triednych kolektívov a sú oboznámení so spôsobmi boja proti šikanovaniu.

7. Rodičia sledujú správanie svojich detí a spolupracujú s učiteľmi.
8. Všetci zainteresovaní spolupracujú s poradnými orgánmi (Polícia, CPPPP, zriaďovateľ) v záujme eliminácie šikanovania.

Článok 7 Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

1. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať skutkovú podstatu priestupkov v zmysle zákona č. 372/1990 Z. z. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Sú to predovšetkým priestupky:
   a) proti občianskemu spolunažívaniu
   b) proti majetku

2. Zodpovedným za priestupky je ten, kto v čase spáchania priestupku dovŕšil **pätnásty rok svojho veku.** Ak v čase spáchania priestupku dovŕšil pätnásty rok a neprekročil **osemnásty rok svojho veku**, zaraďuje sa do kategórie „**mladistvých**".

3. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať aj skutkovú podstatu trestných činov v zmysle zákona č. 300/2005 Z. z.- Trestný zákon. Je to najmä trestný čin
   a) ohovárania
   b) nebezpečného vyhrážania
   c) ublíženia na zdraví
   d) obmedzovania osobnej slobody
   e) nátlaku
   f) vydierania
   g) lúpeže
   h) hrubého nátlaku
   i) krádeže
   j) poškodzovania cudzej veci
   k) neoprávneného užívania cudzej veci

4. Páchateľom trestného činu je ten, kto trestný čin spáchal sám. Za spolupáchateľstvo trestného činu sa považuje, ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých osôb.

5. Trestne zodpovedný je ten, kto v čase spáchania činu dovŕšil **štrnásty rok svojho veku.** Žiaci, ktorí v čase spáchania trestného činu dovŕšili štrnásty rok a neprekročili osemnásty rok svojho veku sa podľa trestného zákona zaraďujú do kategórie „mladistvých".

6. Pedagogický zamestnanec školy, ktorý sa dozvie o prípade šikanovania a **neprijme v tomto smere žiadne opatrenie, sa vystavuje riziku trestného postihu.**

7. Konaním podľa predchádzajúceho bodu môže pedagogický zamestnanec napĺňať i skutkovú podstatu trestného činu neprekazenia trestného činu, neoznámenia trestného činu alebo ublíženia na zdraví a to tak, že inému z nedbanlivosti ublíži na zdraví tým, že poruší dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo uloženú mu podľa zákona.

Článok 8 Postup v prípade zistenia šikanovania

V prípade, že v priestoroch budovy počas školského vyučovania a na školských akciách sa zistí prípad šikanovania, je každý pedagogický i nepedagogický zamestnanec povinný postupovať:

a/ Zamestnanec, ktorý zistí šikanovanie, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa agresora a obete (predtým si zistí meno a priezvisko žiakov a triedu, ktorú navštevujú), výchovnú poradkyňu a člena vedenia školy.

b/ Triedni učitelia si na vyšetrenie prizvú daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil a výchovného poradcu (pri zachovaní dôvernosti).
O danom vyšetrení spíšu zápis (príloha č.1), pričom tento odovzdajú v jednom vyhotovení: a) zákonnému zástupcovi obete a agresora,
b) výchovnej poradkyni,
c) jeden exemplár vložia do osobného spisu žiaka.
V zápise popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora a obete a navrhnú opatrenia na riešenie.

c/Triedni učitelia agresora a obete v spolupráci s výchovným poradcom si pozvú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov. Aj o tomto stretnutí spíšu zápis (príloha č.2) (pri zachovaní dôvernosti). K pohovoru prizvú aj riaditeľa (zástupcu riaditeľa) školy.

d/ Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážení návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora a obete, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov riaditeľ školy rozhodne o ďalšom postupe v súlade so školským poriadkom školy, pracovným poriadkom školy, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. - Trestný zákon a zákonom č. 372/1990 Z. z. - Zákon SR o priestupkoch.

e/ Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu.
Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.

f/ V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak školy, je povinný okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa, výchovného poradcu , v ich neprítomnosti člena vedenia školy.

Článok 9 Metódy riešenia šikanovania

1. Pre vyšetrenie šikanovania žiakov v našej škole sa použijú tieto metódy:
   a) zaistenie ochrany obetiam,
   b) rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obeťou a agresormi,
   c) nájdenie vhodných svedkov, individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami - nikdy nekonfrontovať obeť a agresora,
   d) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov,

e) kontaktovanie špecializovaných inštitúcií (CPPPaP, diagnostické centrum) Kontakt zabezpečuje výchovný poradca.
f) využitie anonymnej dotazníkovej metódy.

2. Pri výskyte skupinového násilia voči obeti sa použije tento postup:
a) okamžitá pomoc obeti,
b) dohoda riaditeľa školy s výchovným poradcom, triednymi učiteľmi a s ostatnými pedagogickými zamestnancami školy na postupe vyšetrovania,
c) vlastné vyšetrenie,
d) zabránenie možnej krivej výpovede agresorov, ich izolácia bez možnosti dohodnúť sa na spoločnej výpovedi,
e) pokračujúca pomoc a podpora obete,
f) nahlásenie prípadu polícii - rozhodne riaditeľ školy,
g) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov - zabezpečia triedni učitelia,
h) kontaktovanie špecializovaných inštitúcií.

Článok 10 Opatrenia na riešenie situácie

V prípade, že sa vyskytne prípad šikanovania, sa použijú tieto opatrenia:

(1) **Opatrenia pre obete:**
- odporučiť rodičom žiakov vyhľadať odbornú starostlivosť (hlavne CPPPaP),
- zorganizovať skupinový intervenčný program riaditeľa školy v spolupráci s CPPPaP,
- informovanie a poradenstvo pre rodičov žiakov.

(2) **Opatrenia voči agresorov:**
- odporučiť rodičom agresorov vyhľadať odbornú pomoc,
- výchovné opatrenia – pokarhanie triednym učiteľom, pokarhanie riaditeľom školy,
- preložiť žiaka do inej triedy,
- znížiť známku zo správania.

(3) **Opatrenia v mimoriadnych prípadoch:**
- odporučiť rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt do liečebno-výchovného sanatoria,
- oznámiť príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny – sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,
- oznámiť príslušnému útvaru Policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, **že bol spáchaný trestný čin alebo čin inak trestný** (u maloletých).

Článok 11 Spolupráca školy s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka sú koordinátor prevencie drogových závislostí a sociálno-patologických javov, výchovný poradca, ale hlavne triedni učitelia povinní upozorniť rodičov žiakov:
   - aby si všímali možné príznaky šikanovania a
   - súčasne im ponúknuť pomoc.

   Táto povinnosť platí tak pre rodinu obete ako aj pre rodinu agresora.
2. Pri pohovore s rodičmi sú učitelia povinní dbať na taktný prístup a najmä zachovanie dôvernosti informácií.
3. Spoluprácu pri danej problematike so špecializovanými inštitúciami za školu zabezpečuje výchovný poradca a koordinátor prevencie drogových závislostí a sociálno-patologických javov.
4. Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je riaditeľ školy povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru PZ SR.
5. Riaditeľ školy je povinný bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno-právnej ochrany skutočnosti, ktoré ohrozujú žiaka, alebo že žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky.

Článok 12. Všeobecné a záverečné ustanovenia

1. Základnou úlohou školy je, aby šikanovanie v hocijakej podobe v škole vôbec nebolo. Prvoradou je prevencia. V rámci plnenia úloh Školského vzdelávacieho programu, na mimovyučovacích i na mimoškolských podujatiach školy.
2. Úlohou vedenia školy, všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy preto **je vytvoriť pozitívnu klímu v škole**, aby sa predchádzalo prejavom antisociálneho správania jednotlivcov alebo skupín žiakov.
3. Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými v školskom poriadku školy.
4. Výchovná poradkyňa ako aj koordinátorka prevencie drogových závislostí a sociálnopatologických javov zapracujú ustanovenia tejto smernice do svojich plánov práce.
5. S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do triednej knihy v časti **triednická hodina**, vždy v septembri každého školského roku.
6. Vedenie školy zabezpečí v spolupráci s koordinátorkou prevencie drogových závislostí a sociálno-patologických javov a výchovnej poradkyne školské podujatia, besedy i vzdelávanie v oblasti prevencie šikanovania najmä triednych učiteľov
7. S touto smernicou oboznámia triedni učitelia rodičov, resp. zákonných zástupcov žiaka na rodičovských združeniach jednotlivých tried v septembri až októbri každého školského roku.
8. Táto smernica bude zverejnená na nástenke školy (pre žiakov), v zborovni (pre pedagogických a nepedagogických zamestnancov školy a triednych učiteľov) ako aj na internetovej stránke školy.

Príloha č. 1

Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola
Eötvösova ul. 39,
945 01 Komárno - Komárom

Zápis z vyšetrenia problému šikanovania

Dátum: …….

Meno a priezvisko agresora …..... Trieda ….....

Triedny učiteľ ….....

Popis skutočnosti - vyjadrenie agresora:

Meno a priezvisko obete: …..... Trieda ….....

Triedny učiteľ ….....

Popis skutočnosti- vyjadrenie obete:

Návrh opatrení na riešenie:

Problém šikanovania vyšetroval ….....

Zamestnanec, ktorý skutočnosť oznámil ….....

Výchovná poradkyňa ….....

Podpisy prítomných:

Príloha č. 2

Základná škola s vyučovacím jazykom maďarským - Alapiskola
Eötvösova ul. 39,
945 01 Komárno - Komárom

Zápis z pohovoru rodičov agresora a obete šikanovania

Dátum ….....…….

Meno a priezvisko rodiča (zákonného zástupcu) agresora ….....

Meno a priezvisko agresora ….....

Bydlisko ….....

Triedny učiteľ ….....

Meno a priezvisko rodiča (zákonného zástupcu) obete ….....

Meno a priezvisko obete.....

Bydlisko ….....

Triedny učiteľ ….....

Popis skutočnosti:

Návrh opatrení na riešenie:

Problém šikanovania vyšetroval ….....

Riaditeľ školy ….....

Výchovná poradkyňa ….....

Podpisy prítomných: